Archive of SID

پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی
سال ۷ / شماره ۲۵ / بهار ۱۳۹٤
صفحه ۹۷ تا ۱۱۹

حاکمیت شرکتی و تجدید ارائه صورت‌های مالی

سیدرضا موسوی [۱]
حسین جباری [۲]
عباس طالب بیدختی [۳]

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۱۰/۱۷ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۱۲/۱۸

چکیده

با توجه به اینکه نظام حاکمیت شرکتی به عنوان یک مکانیزم مهم در بازداری از ارائه اطلاعات غلط مالی مورد توجه می‌باشد، بررسی ارتباط حاکمیت شرکتی با تجدید ارائه صورت‌های مالی ضرورت می‌یابد. هدف تحقیق، تبیین این مسئله است که آیا برخی ویژگی‌های حاکمیت شرکتی مانند استقلال هیئت مدیره، دوگانگی وظیفه مدیرعامل، مالکیت مدیریت، مالکیت سهامداران عمده بیرونی و کیفیت حسابرسی با وقوع تجدید ارائه صورت‌های مالی مرتبط است یا خیر، و این ارتباط چگونه می‌باشد. نمونه این تحقیق را ۴۰ شرکت (۹۸ سال- شرکت) تشکیل می‌دهد. این نمونه شامل یک گروه از شرکت‌های با تجدید ارائه صورت‌های مالی و یک گروه کنترل از شرکت‌های بدون تجدید ارائه صورت‌های مالی است که به روش مطابقت جفتی بر اساس اندازه و صنعت مشابه انتخاب شده‌اند. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها، رگرسیون لجستیک مورد استفاده قرار گرفته است. نتایج نشان می‌دهد تنها میان کیفیت حسابرسی و تجدید ارائه صورت‌های مالی در سطح اطمینان ۹۵ درصد رابطه مثبت معناداری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: تجدید ارائه صورت‌های مالی، حاکمیت شرکتی، گزارشگری مالی، رگرسیون لجستیک باینری.

۱- کارشناس ارشد حسابداری، واحد نجف‌آباد ، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران، مسئول مکاتبات. r_moosavi5@yahoo.com
۲- استادیار ، گروه آموزشی حسابداری ، واحد کاشان، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران ،نویسنده اصلی.
۳- استادیار ، گروه آموزشی حسابداری ، واحد گچساران، دانشگاه آزاد اسلامی،کهگیلویه و بویراحمد، ایران.

www.SID.ir

Archive of SID

۱- مقدمه

حجم زیاد رسوایی‌های حسابداری در طی چند سال اخیر منجر به سلب اعتماد عمومی از شرکت‌های بزرگ و مؤسسات حسابرسی آنها شده است. تمام این رسوایی‌ها، همراه با تجدید ارائه صورت‌های مالی[۱] بوده است. در اغلب موارد، ارائه مجدد صورت‌های مالی بیانگر وجود مشکلات در سیستم کنترل داخلی و نظام راهبری در شرکت‌هایی بوده است که شهرت و ارزش آن‌ها در بازار آسیب دیده و حتی در برخی اوقات منجر به ورشکستگی آن‌ها شده است (کاظمی، ۱۳۹۰، ۲۰). از این‌رو با توجه به نقش مکانیزم‌های نظام حاکمیت شرکتی[۲] در هم راستا کردن منافع مدیران و سهامداران و افزایش قابلیت اتکای اطلاعات مالی، انتظار می‌رود افزایش کیفیت حاکمیت شرکتی منجر به بهبود کیفیت گزارشگری مالی و کاهش تجدید ارائه صورت‌های مالی گردد.

در طول سالیان گذشته، به اهمیت ویژگی‌های مختلف حاکمیت شرکتی به عنوان مکانیزم نظارتی به منظورکنترل اختیار مدیران توجه رو به رشدی شده است. بیشتر سرمایه گذاران و تدوین کنندگان قوانین اعتقاد دارند برخی از ویژگی‌های حاکمیت شرکتی (مانند وجود اعضای غیر موظف و مستقل در ترکیب هیئت مدیره) به حفظ منافع سهامداران کمک نموده و هر گونه تضاد منافع بین آنها و مدیریت را کاهش می‌دهند. بروز چنین تضادهایی می‌تواند منجر به اقداماتی شده که به ارائه نادرست صورت‌های مالی، کاهش کیفیت گزارشگری مالی و تقلب‌های صورت‌های مالی و در نتیجه تجدید ارائه صورت‌های مالی بیانجامد (عبدالله و همکاران[۳]، ۲۰۱۰، ۵۲۷).

با توجه به اهمیت این موضوع، پژوهش حاضر با هدف شناخت و تبیین ماهیت تجدید ارائه صورت‌های مالی در میان شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و تبیین این مسئله که ویژگی‌های حاکمیت شرکتی شامل استقلال هیئت مدیره، دوگانگی وظیفه مدیرعامل، میزان مالکیت مدیریت، میزان مالکیت سهامداران عمده بیرونی و کیفیت حسابرسی با توجه به نقشی که در دستیابی به اهداف پاسخگویی، شفافیت، عدالت و رعایت حقوق ذینفعان دارند، چه ارتباطی با تجدید ارائه صورت‌های مالی خواهند داشت، انجام شده است.

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

۲-۱- مبانی نظری پژوهش

تعریف ارائه مجدد صورت‌های مالی به عنوان اصلاحات صورت گرفته در صورت‌های مالی مطرح می‌شود که معمولاً ناشی از عدم پیروی از اصول پذیرفته شده حسابداری هستند. اداره حسابداری کل امریکا[۴] (۲۰۰۲) اعلام می‌دارد ارائه مجدد صورت‌های مالی زمانی رخ می‌دهد که شرکت به صورت داوطلبانه یا بر طبق حکم قانون‌گذاران یا حسابرسان اقدام به بازنگری در اطلاعات مالی قبلاً گزارش شده می‌کند (عبدالله و همکاران، ۲۰۱۰، ۵۳۰).

www.SID.ir

Archive of SID

طبق اصول پذیرفته شده حسابداری، صورت‌های مالی سنوات گذشته به دو دلیل، تغییر در رویه(اصل) حسابداری و اصلاح اشتباهات حسابداری تجدید ارائه می‌شوند. تغییر در رویه حسابداری عبارت از به کارگیری رویه پذیرفته شده حسابداری به جای رویه پذیرفته شده دیگر است که قبلاً در تهیه صورت‌های مالی مورد استفاده قرار گرفته است. این امر می‌تواند به شکل اختیاری یا پیروی از استاندارد جدید صورت گیرد. پیرامون تغییر در رویه حسابداری رویکردهای تسری به دوره جاری و تسری به گذشته مطرح می‌شود(کاظمی، ۱۳۹۰، ۱۸).

اشتباهات حسابداری، ارائه نادرست یا حذف مبالغ و افشای اطلاعات، به‌طور غیرعمدی در صورت‌های مالی است. لازم به ذکر است یکی دیگر از دلایل تجدید ارائه صورت‌های مالی، دستکاری آگاهانه و عمدی سود توسط مدیریت می‌باشد که بی‌قاعدگی‌های حسابداری[۵] نامیده می‌شود. چون، در این شرایط، واکنش سرمایه‌گذاران در مقابل رفتار عمدی و غیرعمدی شرکت متفاوت است، بنابراین، باید مفهوم اهمیت پیرامون عمدی و غیر عمدی بودن مد نظر قرارگیرد. برای مثال، اشتباه غیر عمدی و بی‌قاعدگی عمدی با مبلغ یکسان، دارای اهمیت مشابهی نیستند. به‌طور یقین، عمدی بودن دارای اهمیت بیشتری از منظر سرمایه‌گذاران است (کاظمی، ۱۳۹۰، ۱۹).

بند ۳۸ استاندارد حسابداری شماره ۶ ایران خاطرنشان می‌سازد اثر تعدیلات سنواتی باید از طریق اصلاح مانده سود (زیان) انباشته ابتدای دوره در صورت‌های مالی منعکس گردد. اقلام مقایسه‌ای صورت‌های مالی نیز باید ارائه مجدد شود، مگر آنکه این امر عملی نباشد. در چنین شرایطی موضوع باید در یادداشت‌های توضیحی افشا گردد. همچنین میزان و ماهیت اقلام تشکیل‌دهنده تعدیلات سنواتی و دلایل توجیهی تغییر در رویه حسابداری و این امر که اقلام مقایسه‌ای صورت‌های مالی ارائه مجدد شده است (یا عملی نبودن ارائه مجدد) باید در یادداشت‌های توضیحی افشا شود.

طبق مطالعات انجام شده در ایران تعدیلات سنواتی و تجدید ارائه صورت‌های مالی غالباً ناشی از اصلاح اشتباهات است (آزاد و کاظمی، ۱۳۸۹، ۵۳). گروه مشاوره‌ای هورون[۶] (۲۰۰۳) سه علت اولیه را برای اشتباهات حسابداری بر می‌شمارد: مشکلات در کاربرد قوانین حسابداری، اشتباهات ناشی از سیستم یا انسان و رفتارهای متقلبانه. آنها در مطالعه سال ۲۰۰۴ دریافتند که علل اصلی ارائه مجدد صورت‌های مالی عبارتند از شناسایی درآمد، حسابداری ارزش ویژه، ذخایر، اقلام تعهدی و رویدادهای احتمالی. همچنین، اعلام می‌شود که اصلاحات مربوط به سود سال‌های گذشته برای ارائه بیشتر از واقع در مقایسه با ارائه کمتر از واقع سود، بیشتر اتفاق افتاده است (عبدالله و همکاران، ۲۰۱۰، ۵۳۰) .

ارائه مجدد صورت‌های مالی بیانگر وجود مشکلات در سیستم کنترل داخلی و نظام راهبری در شرکت‌هایی بوده است که شهرت و ارزش آن‌ها در بازار آسیب دیده و حتی در برخی اوقات منجر به ورشکستگی آن‌ها شده است (کاظمی، ۱۳۹۰، ۲۰). بررسی ادبیات موجود نشان می‌دهد تعاریف زیادی در مورد حاکمیت شرکتی وجود دارد که با توجه به دیدگاه‌ها و الگوهای غالب در کشورهای مختلف، متفاوت می‌باشند. ولی در کامل‌ترین آنها حاکمیت شرکتی، مجموعه قوانین، مقررات، ساختارها، فرایندها، فرهنگ‌ها

www.SID.ir

Archive of SID

و سیستم‌هایی است که موجب دستیابی به هدف‌های پاسخگویی، شفافیت، عدالت و رعایت حقوق ذینفعان می‌شود. بررسی کلی تعاریف حاکمیت شرکتی در متون علمی، نشان می‌دهد تمام آنها دارای ویژگی‌های مشترک و معینی هستند که یکی از مهمترین آنها پاسخگویی است (حساس یگانه، ۱۳۸۵: ۳۴).

هدف نهایی نظام راهبری شرکت‌ها نه تنها کاهش مشکل نمایندگی و همسو نمودن منافع کارگمار با منافع کارگزار، بلکه تأمین منافع تمام گروه‌های ذینفع در شرکت‌ها و واحدهای تجاری است. از این‌رو، به لحاظ نظری، با توجه به نقش مکانیزم‌های نظام حاکمیت شرکتی در هم راستا کردن منافع مدیران و سهامداران و افزایش قابلیت اتکای اطلاعات مالی، انتظار می‌رود افزایش کیفیت حاکمیت شرکتی منجر به بهبود کیفیت گزارشگری مالی و کاهش تجدید ارائه صورت‌های مالی گردد.

در ادامه ارتباط نظری هر یک از ویژگی‌های حاکمیتی مورد استفاده با تجدید ارائه صورت‌های مالی که مبنای تدوین فرضیه‌های تحقیق قرار گرفته است، توضیح داده می‌شود.

استقلال هیأت مدیره و تجدید ارائه صورت‌های مالی. مطالعاتی که به بررسی نقش هیئت مدیره پرداخته‌اند، نشان می‌دهند استقلال هیئت مدیره یکی از ویژگی‌های مهم اثر بخشی این هیئت است. همچنین مشخص شده است که استقلال هیئت مدیره با احتمال کمتر تقلبات مالی و مدیریت سود کمتر ارتباط دارد (عبدالله و همکاران، ۲۰۱۰، ۵۳۱) .

نتایج شواهد تجربی در زمینه‌ی تأثیر نسبت اعضای غیر موظف هیأت مدیره (معیاری برای استقلال هیأت مدیره) پیچیده و متضاد است. احمدپور و همکاران (۱۳۸۸) ارتباط بدون اهمیتی را میان وجود مدیران غیرموظف و ناهنجاری اقلام تعهدی غیرعادی به عنوان متغیر نشانگر برای مدیریت سود به دست آوردند. کاسنیک[۷] (۱۹۹۰) نیز معتقد است که مدیران مستقل در طی وقوع بحران، به احتمال بیشتری از قدرت خود استفاده می‌کنند. ویسباخ[۸] (۱۹۸۸) نیز اعلام کرد که احتمال برکناری مدیر عامل توسط هیئت مدیره زمانی که هیئت مدیره مستقل از مدیریت باشد و نیز در هنگامی که سوددهی شرکت رو به افول باشد، افزایش می‌یابد. بیسلی[۹] (۱۹۹۶) نشان می‌دهد که وقوع تقلبات مالی دارای ارتباط منفی با استقلال هیئت مدیره می‌باشد. از آنجا که ارائه مجدد صورت‌های مالی تأثیر مخربی بر انسجام هیئت مدیره دارد و شهرت مدیران مستقل را تحت الشعاع قرار می‌دهد، انتظار می‌رود میزان استقلال هیئت مدیره ارتباط منفی با وقوع ارائه مجدد صورت‌های مالی داشته باشد(عبدالله و همکاران، ۵۳۱، ۲۰۱۰).

دوگانگی وظیفه مدیرعامل و تجدید ارائه صورت‌های مالی. رهبری هیئت مدیره اشاره به تقسیم قدرت میان رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل دارد. ترکیب این دو نقش سبب تضعیف سیستم‌های حاکمیت شرکتی داخلی شرکت‌هایی می‌گردد که در آنها تضاد منافع میان نظارت (رئیس هیئت‌مدیره) و اجرای تصمیمات هیئت مدیره (مدیر عامل) به وجود می‌آید . افندی و همکاران[۱۰] (۲۰۰۴) بیان می‌کنند شرکت‌های تجدید ارائه کننده صورت‌های مالی دارای ساختار ضعیف‌تر حاکمیت شرکتی هستند، حال آنکه مدیر عامل این شرکت‌ها غالباً دارای پست ریاست هیئت مدیره نیز می‌باشد. انتصاب رئیس هیئت مدیره غیرموظف این اطمینان را می‌دهد که مسائل مهم مرتبط با منافع سهامداران به صورت کامل در جلسات

www.SID.ir

Archive of SID

هیئت‌مدیره پوشش داده می‌شوند. اگر مدیرعامل نقش ریاست هیئت مدیره را نیز ایفا کند، او دستور جلسه را در نشست‌های هیئت مدیره تعیین و کنترل خواهد نمود و اطلاعات مهم را آن طور که باید افشاء نمی‌کند و در نتیجه هیئت‌مدیره نمی‌تواند عملکرد مدیر عامل را به طور صحیح ارزیابی نماید (عبدالله و همکاران، ۲۰۱۰، ۵۳۴). به طور کل تفکیک نقش‌های مدیرعامل و ریاست هیئت مدیره می‌تواند به نفع سهامداران باشد . علیرغم نتایج اختلاط آمیز حاصله، فعالان وابسته به سهامداران، سرمایه‌گذاران نهادی و قانون‌گذاران تفکیک این دو نقش را مطلوب می‌شمارند و این نکته در موازین مختلف مربوط به حاکمیت شرکتی انعکاس یافته است.

مالکیت مدیریتی و تجدید ارائه صورت‌های مالی. الگوی مالکیت شرکت نشانگر هزینه‌های نمایندگی در شرکت و میزان نظارت مدیریتی می‌باشد. مالکیت مدیریتی سبب کاهش تضاد نمایندگی شده و در نتیجه منجر به اطلاع رسانی بیشتر درباره سود می‌گردد. فاما و جنسن[11] (۱۹۸۳) اعتقاد دارند ساختار مالکیتی پراکنده سبب ایجاد تضاد میان مالکان و مدیران می‌شود زیرا مدیران گاهی عملکرد خود را بر طبق منافع سهامداران انجام نمی‌دهند. میزان مالکیت مدیریتی با ارائه مجدد صورت‌های مالی ارتباط دارد زیرا مالکیت مدیریتی نشانگر میزان صداقت مدیران نسبت به سایر سهامداران می‌باشد. به نقل از فان و وانگ[12] (۲۰۰۲)، مدیران مالک میزان قابل توجهی از سهام شرکت می‌توانند اطلاعات مهم را از سایر سهامداران پنهان کنند. اما این رابطه ممکن است خطی نباشد و به صورت منحنی- خطی مطرح شود. در سطوح پایین‌تر مالکیت مدیریتی، از مدیران انتظار می‌رود نسبت به سایر سهامداران صادق باشند زیرا تحت نظارت این سهامداران قرار دارند. اما وقتی مدیران مالک سهام قابل توجهی باشند، حاکمیت شرکتی را به دست می‌گیرند. آنها از انگیزه‌های بیشتری برخوردارند تا به سایر سهامداران نشان دهند که شرکت به لحاظ مالی دارای عملکرد بسیار خوبی است. این انگیزه‌ها خود را در بزرگ‌نمایی درآمدها و در نتیجه سودها نشان می‌دهند از اینرو خطاهای حسابداری و بی‌نظمی‌های منجر به ارائه مجدد صورت‌های مالی زمانی افزایش پیدا می‌کنند که مالکیت مدیریتی در سطح بالایی باشد (عبدالله و همکاران، ۲۰۱۰، ۵۳۴، ۵۳۵).

مالکیت سهامداران عمده بیرونی و تجدید ارائه صورت‌های مالی. سهامداران عمده بیرونی که مالک بخش قابل توجهی از سهام شرکت می‌باشند، نقش‌های نظارتی مهمی را ایفا می‌کنند. انگیزه‌های بالاتر سهامداران بیرونی برای نظارت بر مدیریت ناشی از این حقیقت است که ثروت آنها ارتباط تنگاتنگ و مستقیمی با شرکت‌ها دارد و آنها از منابع کافی برای نظارت دقیق بر سرمایه‌گذاری‌های خود برخوردارند. اهمیت سهامداران عمده بیرونی برای نظارت بر عملکرد شرکت ناشی از تأثیر این سهامداران بر قیمت سهام شرکت و توانایی این سرمایه گذاران (بر طبق میزان مالکیت سهام‌شان) برای تعیین تصمیمات اتخاذی هیئت‌مدیره می‌باشد. از اینرو حضور سهامداران عمده بیرونی می‌تواند مکانیزم نظارتی مهمی برای تضمین عملکرد مدیریت بر طبق منافع سهامداران باشد. حفظ منافع سهامداران، مدیریت را ملزم می‌کند که صورت‌های مالی صحیح و صادقانه و عاری از خطا یا بی‌نظمی را در اختیار سهامداران بگذارد. از اینرو

www.SID.ir

Archive of SID

احتمال ارائه مجدد صورت‌های مالی می‌تواند با حضور سهامداران عمده بیرونی کاهش یابد، که ناشی از نظارت بهتر مدیریتی است (عبدالله و همکاران، ۲۰۱۰، ۵۳۵، ۵۳۶) .

کیفیت حسابرسی و تجدید ارائه صورت‌های مالی. حسابرسی توسط شرکت‌های حسابرسی بزرگ نشان می‌دهد که کار انجام گرفته از سوی این حسابرسان، کیفیت بهتر حسابرسی را در مقایسه با سایر شرکت‌های حسابرسی بدنبال دارد. اعتقاد بر این است که رویه‌های حسابرسی آنها ساختمندتر بوده و از سازماندهی نظام‌مندی برخوردار می‌باشد، ازاینرو احتمال کشف خطاهای حسابداری در آنها بیشتر است. دِفوند و جیامبالوو[۱۳] (۱۹۹۱) اعلام می‌کنند شرکت‌های حسابرسی بزرگ‌تر، منفعت اقتصادی بیشتری را در تضمین این نکته کسب می‌نمایند که صورت‌های مالی فاقد خطاهای عینی هستند. کیفیت حسابرسی که به صورت مستقیم با حاکمیت شرکتی و ساز و کارهای نظارتی در ارتباط است، دارای یک ساختار پنهان و چند بعدی است. بنابراین تعریف جامعی از کیفیت حسابرسی که در برگیرنده همه انواع حسابرسی و حسابرس باشد وجود ندارد. از این‌رو، معیارهایی نظیر اندازه مؤسسات حسابرسی، قدمت و نام تجاری مؤسسات به عنوان جانشینی برای کیفیت حسابرسی در نظر گرفته می‌شود (ستایش و همکاران، ۱۳۸۹، ۵۵).

۲-۲- پیشینه پژوهش‌های خارجی

بیسلی (۱۹۹۶) رابطه میان ترکیب اعضای هیئت‌مدیره و احتمال وجود تقلب در صورت‌های مالی و همچنین رابطه میان وجود کمیته حسابرسی و کاهش احتمال تقلب را مورد بررسی قرار داده است. یافته‌های وی بیانگر آن است که احتمال وجود تقلب، بر اثر عواملی مانند بالا بودن نسبت مدیران غیرموظف و با تجربه بودن اعضای هیئت‌مدیره؛ کاهش و در صورت وجود عواملی از قبیل بالا بودن درصد مالکیت مدیران غیر موظف در سهام شرکت و بالا بودن تعداد مدیران غیرموظفی که در هیئت‌مدیره سایر شرکت‌ها عضویت دارند؛ افزایش می‌یابد.

آگراوال و چادها[۱۴] (۲۰۰۵) ارتباط میان برخی میکانیزم‌های حاکمیت شرکتی و احتمال تجدید ارائه سود را در میان شرکت‌های آمریکایی در دوره زمانی ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۱ مورد مطالعه قرار دادند. برای این منظور آنها نمونه‌ای شامل ۱۵۹ شرکت که سود خود را در دوره مورد نظر تجدید ارائه کرده بودند به همراه یک گروه کنترل بدون ارائه مجدد که با توجه به صنعت و اندازه انتخاب شده بودند را به صورت مقایسه‌ای مورد بررسی قرار دادند. یافته‌های آنها عدم ارتباط میان برخی از ویژگی‌های کلیدی حاکمیت شرکتی را با تجدید ارائه سود نشان داد. این ویژگی‌ها عبارتند از استقلال هیئت مدیره، استقلال کمیته حسابرسی، دارندگان بلوکی سهام، جدایی وظیفه مدیرعامل و رئیس هیئت مدیره، مالکیت مدیرعامل و ارائه خدمات غیرحسابرسی حسابرسان مستقل. با این وجود آنها دریافتند که احتمال تجدید ارائه صورت‌های مالی زمانی که هیئت مدیره یا کمیته حسابرسی دارای یک مدیر مستقل با تخصص در امور مالی است، کمتر است و این احتمال زمانی که مدیر عامل از افراد خانواده مؤسس باشد بیشتر است. در نهایت یافته‌های آنها نشان داد

www.SID.ir

Archive of SID

حضور مدیران مستقل با تخصص در امور مالی برای نظارت بر شیوه‌های گزارشگری مالی شرکت‌ها با ارزش می‌باشد.

اِفندی و همکاران (۲۰۰۷) به بررسی نقش پاداش‌های مبتنی بر سهام در تجدید ارائه سود پرداخته‌اند. برمبنای داده‌های متعلق به ۱۹۰ شرکت، محققان دریافتند در مواقعی که میزان پاداش مبتنی بر سهام برای مدیر عامل زیاد می‌باشد، احتمال تجدید ارائه سود افزایش می‌یابد. همچنین احتمال تجدید ارائه سود برای شرکت‌هایی که دارای محدودیت در قرارداد بدهی هستند؛ شرکت‌هایی که اخیراً افزایش سرمایه داده‌اند؛ و شرکت‌هایی که دارای یک شخص واحد برای تصدی پست‌های مدیر عامل و رئیس هیئت مدیره هستند، بیشتر است.

عبدالله و همکاران (۲۰۱۰) رابطه بین حاکمیت شرکتی و تجدید ارائه صورت‌های مالی را بر روی نمونه‌ای متشکل از ۶۲ شرکت مالزیایی بین سال‌های ۲۰۰۲ تا ۲۰۰۵ بررسی کردند. این نمونه را ۳۱ شرکت از شرکت‌های تجدید ارائه کننده صورت‌های مالی و ۳۱ شرکت به عنوان گروه کنترل که به روش مطابقت جفتی انتخاب شده بودند، تشکیل می‌داد. آنها تجدید ارائه صورت‌های مالی را با میزان مالکیت سهامداران عمده بیرونی و استقلال کمیته حسابرسی مرتبط یافتند ولی تجدید ارائه صورت‌های مالی با استقلال هیئت‌مدیره، مالکیت مدیریت و دوگانگی مدیرعامل غیر وابسته یافت شد. نتایج آنها نشان داد که در شرکت‌های با سطح بالای بدهی، احتمال بیشتری برای ارتکاب ارائه نادرست مالی وجود دارد.

ژیژانگ و همکاران[15] (۲۰۱۱) برای پاسخ به این سؤال که آیا حاکمیت شرکتی بر ارائه مجدد گزارشگری مالی تأثیر می‌گذارد یا خیر، مطالعه‌ای را بر روی نمونه‌ای شامل ۱۱۴۷ شرکت در چین برای دوره‌ی زمانی ۲۰۰۲ تا ۲۰۰۶ انجام دادند. در این مطالعه آنها با استفاده از مدل رگرسیون لجستیک ارتباط بین متغیر مصنوعی تجدید ارائه صورت‌های مالی با ساختار حقوق صاحبان سهام و هیئت‌مدیره و همچنین کیفیت استقلال حسابرسان را بررسی کردند. نتایج نشان داد تجدید ارائه صورت‌های مالی به دلیل اشتباهات حسابداری مرتبط با عملکرد می‌باشد که می‌تواند توسط حاکمیت داخلی قوی مانند هیئت‌مدیره‌ای متشکل از درصد بالایی از مدیران غیرموظف و یک کمیته حسابرسی مستقل و کارا و حاکمیت خارجی مانند سهامداران عمده و حسابرسی مستقل قوی، مهار شود. همچنین یافته‌ها نشان داد اثر کمیته حسابرسی بر کنترل تجدید ارائه صورت‌های مالی، متکی به تأثیرات سایر فاکتورهای حاکمیت شرکتی می‌باشد.

۲-۳- پیشینه پژوهش‌های داخلی

در کشور ما مطالعات تجربی محدودی در زمینه موضوع حاکمیت شرکتی و تجدید ارائه صورت‌های مالی صورت گرفته است.

رهبری خرازی (۱۳۸۳) به منظور بررسی وضعیت حاکمیت شرکتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پرسشنامه‌ای مشتمل بر ۲۶ سوال طراحی و آن را بین جامعه آماری متشکل از اساتید مالی، اعضای هیات مدیره، مدیر عامل‌های شرکت‌های سرمایه گذاری و حسابرسان معتمد بورس و

www.SID.ir

Archive of SID

کارشناسان مالی توزیع نمود و به این نتیجه رسید که حقوق سهامداران در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رعایت نمی‌شود.

آقایی و چالاکی (۱۳۸۸) رابطه بین ۸ مولفه حاکمیت شرکتی و مدیریت سود را در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار طی سال‌های ۱۳۸۶-۱۳۸۰ بررسی کردند. به منظور اندازه‌گیری مدیریت سود از معیار اقلام تعهدی غیرعادی استفاده گردید. یافته‌های تحقیق نشان داد که بین مولفه‌های مالکیت نهادی و استقلال هیئت مدیره با مدیریت سود ارتباط منفی معنادار وجود دارد. علاوه بر این، بین سایر مولفه‌های حاکمیت شرکتی (تمرکز مالکیت، نفوذ مدیر عامل، دوگانگی وظیفه مدیر عامل، اندازه هیئت مدیره، اتکای بر بدهی و مدت زمان تصدی مدیر عامل) با مدیریت سود ارتباط معناداری وجود ندارد.

نوروش و همکاران (۱۳۸۸) رابطه ساز و کارهای نظام حاکمیت شرکت و هزینه نمایندگی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را بررسی کردند. در این پژوهش هزینه‌های نمایندگی تابعی از تعامل بین فرصت‌های رشد شرکت و جریان نقد آزاد تعریف شده و از شاخص کیوتوبین[۱۶] به عنوان معیاری برای اندازه‌گیری فرصت‌های رشد استفاده شده است. نتایج این پژوهش نشان‌دهنده اعمال نفوذ مؤثر و فعال سرمایه‌گذاران نهادی بر تصمیم گیری‌های مدیریت شرکت و کاهش تضاد منافع بین مدیران و مالکان است.

ستایش و همکاران (۱۳۸۹) رابطه بین هموارسازی سود و چهار مولفه حاکمیت شرکتی (درصد اعضای غیرموظف هیئت مدیره، مالکیت نهادی، استقلال هیئت مدیره و کیفیت حسابرسی) را بر روی نمونه‌ای متشکل از ۱۱۰ شرکت برای دوره زمانی ۱۳۸۷-۱۳۸۳ مورد بررسی قرار دادند. محققین هموارسازی سود را با استفاده از شاخص ایکِل[۱۷] اندازه گیری کردند. نتایج تحقیق نشان داد کیفیت حسابرسی، درصد اعضای غیرموظف هیئت مدیره و مالکیت نهادی بر هموارسازی سود مؤثرند اما استقلال هیئت مدیره تأثیری بر هموارسازی سود ندارد.

شریعت پناهی و کاظمی (۱۳۸۹) تأثیر ارائه مجدد صورت‌های مالی بر محتوای اطلاعاتی سود را مورد مطالعه قرار دادند. آنها برای این منظور نمونه‌ای شامل ۱۸۵ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را طی سال‌های ۱۳۷۸ الی ۱۳۸۶ مورد بررسی قرار دادند. نتایج حاکی از آن است که تجدید ارائه صورت‌های مالی موجب کاهش محتوای اطلاعاتی سود می‌شود و شرکت‌هایی که عمده‌ترین دلیل صورت‌های مالی تجدید ارائه شده آنها اصلاح اشتباه ناشی از شناسایی درآمد است محتوای اطلاعاتی سود آنها کاهش یافته است.

۳- اهمیت پژوهش

ارائه مجدد صورت‌های مالی برای بازار حاوی اطلاعات جدیدی است. در حقیقت، صورت‌های مالی تجدید ارائه شده به صورت شفاف و صریح، پیام و علامتی پیرامون قابل اتکا نبودن صورت‌های مالی دوره‌های گذشته و کیفیت پایین آن‌ها ارائه می‌نماید (کاظمی، ۱۳۹۰، ۱۸).

www.SID.ir

Archive of SID

دلایل ارائه مجدد متفاوت است و تجدید ارائه صورت‌های مالی بویژه زمانی که ناشی از تقلب باشد، نگرانی‌های قابل ملاحظه‌ای را در مورد کیفیت حاکمیت شرکتی و کفایت افشاء مالی بوجود می‌آورد (عبدالله و همکاران، ۲۰۱۰، ۵۲۷). در ایران طبق استاندارد حسابداری شماره ۶ ، تجدید ارائه صورت‌های مالی به دنبال وقوع تعدیلات سنواتی در صورت‌های مالی انجام می‌شود که با توجه به مطالعات انجام شده غالباً ناشی از اصلاح اشتباهات است. بنابراین وجود ارائه مجدد صورت‌های مالی به زبان ساده یعنی اینکه در صورتهای مالی سال‌های گذشته اشتباه بااهمیت وجود داشته است و اگر سهامداران با دقت بیشتری به صورت‌های مالی نگاه کنند، تجدید ارائه صورت‌های مالی حامل پیامی منفی در مورد اعتبار صورت‌های مالی است و باید در مجامع عمومی توجه بیشتری به آن شود. وجود چنین شرایطی، قابلیت اتکای صورت‌های مالی را مورد تردید قرار داده و موجب افزایش عدم تقارن اطلاعاتی در بازار سرمایه و در نهایت تضییع حقوق سهامداران خواهد بود (آزاد و کاظمی، ۱۳۸۹، ۵۳). از این‌رو با توجه به نقش مکانیزم‌های نظام حاکمیت شرکتی در هم راستا کردن منافع مدیران و سهامداران، افزایش قابلیت اتکای اطلاعات مالی و حفظ منافع سهامداران، پژوهش حاضر با تمرکز بر ضرورت بررسی ارتباط بین حاکمیت شرکتی و تجدید ارائه صورت‌های مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران انجام شده است.

۴- فرضیه های پژوهش

با توجه به مبانی نظری و پیشینه پژوهش و همچنین در راستای اهداف پژوهش، فرضیه‌هایی به شرح ذیل تدوین گردید:

فرضیه۱) بین استقلال هیئت مدیره و تجدید ارائه صورت‌های مالی رابطه‌ی معنادار منفی وجود دارد.

فرضیه۲) بین دوگانگی وظیفه مدیرعامل شرکت و تجدید ارائه صورت‌های مالی رابطه‌ی معنادار مثبت وجود دارد.

فرضیه۳) بین میزان مالکیت مدیریتی و تجدید ارائه صورت‌های مالی یک ارتباط غیرخطی معنادار وجود دارد، در سطوح پایین‌تر منفی و در سطوح بالاتر مالکیت مدیریت، مثبت.

فرضیه۴) بین میزان مالکیت سهامداران عمده بیرونی و تجدید ارائه صورت‌های مالی رابطه‌ی معنادار منفی وجود دارد.

فرضیه۵) بین کیفیت حسابرسی و تجدید ارائه صورت‌های مالی رابطه‌ی معنادار منفی وجود دارد.

۵- متغیرهای پژوهش و نحوه اندازه‌گیری آنها و مدل پژوهش

۵-۱- متغیر وابسته

متغیر وابسته در این تحقیق، تجدید ارائه صورت‌های مالی می‌باشد. تجدید ارائه صورت‌های مالی (R) یک متغیر دو وجهی (موهومی) می‌باشد که در این پژوهش مقدار آن یک (۱) بوده و در مقابل آن عدم تجدید ارائه صورت‌های مالی با مقدار صفر (۰) قرار دارد.

www.SID.ir

Archive of SID

۵-۲- متغیر مستقل

متغیرهای مستقل تحقیق شامل برخی ویژگی‌های حاکمیت شرکتی از جمله استقلال هیئت مدیره، دوگانگی وظیفه مدیرعامل، مالکیت مدیریت، مالکیت سهامداران عمده بیرونی و کیفیت حسابرسی می‌باشد که به صورت زیر معرفی می‌گردد:

استقلال هیئت مدیره (BDIND)[۱۸]: درصد مدیران مستقل (استقلال هیأت مدیره)، نشان‌دهنده نسبت اعضای غیر موظف هیأت مدیره به کل اعضای هیأت مدیره می‌باشد.

دوگانگی وظیفه مدیرعامل (DUAL)[۱۹]: به صورت یک متغیر دو وجهی (موهومی) تعریف می‌شود. اگر مدیرعامل رئیس هیئت مدیره باشد، برابر یک و در غیر اینصورت برابر صفر می‌باشد.

مالکیت مدیریت (MGOWN)[۲۰]: مالکیت مدیریتی بر اساس درصد سهام نگهداری شده توسط اعضای هیئت مدیره و خانواده آنها (اعم از منافع مستقیم و غیرمستقیم) نسبت به کل سهام شرکت تعیین می‌شود .

مالکیت سهامداران عمده بیرونی (OUTBLK)[۲۱]: به صورت مجموع درصد سهام نگهداری شده توسط سرمایه‌گذاران بیرونی(غیر وابسته با مدیریت)، ازجمله سرمایه‌گذاران نهادی که مالک بیش از ۵ درصد (اعم از منافع مستقیم و غیرمستقیم) از سهام شرکت می‌باشند نسبت به کل سهام شرکت، اندازه‌گیری می‌شود.

کیفیت حسابرسی (AUDQ)[۲۲]: در این پژوهش از نوع حسابرس به عنوان شاخصی از کیفیت حسابرسی و به صورت یک متغیر دووجهی(موهومی) استفاده شده است، که شامل احتمال انتخاب سازمان حسابرسی به عنوان شاخصی از کیفیت و احتمال انتخاب سایر مؤسسات حسابرسی است. به این صورت که اگر حسابرس شرکت سازمان حسابرسی باشد برابر یک و در غیر اینصورت برابر صفر می‌باشد.

۵-۳- تغیر کنترل (تعدیل کننده)

در این پژوهش دو متغیر کنترلی که می‌توانند به صورت بالقوه رابطه بین تجدید ارائه صورت‌های مالی و حاکمیت شرکتی را تحت تأثیر قرار دهند، به شرح زیر می‌باشند:

احتمال ورشکستگی (Z)[۲۳]: احتمال ورشکستگی شرکت با استفاده از "Z آلتمن و با کمک فرمول زیر محاسبه خواهد شد:

$Z'' = 6/5$ (کل دارایی‌ها / سرمایه در گردش) + ۳/۲۶ + (کل دارایی‌ها / سود انباشته) + ۶/۷۲(سود قبل از کل دارایی‌ها / (بهره ومالیات + ۱/۰۵ (کل بدهی‌ها / ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام)

($Z'' \leq 1/1$ نشان دهنده احتمال ورشکستگی بالا، $2/6 > Z'' > 1/1$ نشان دهنده احتمال ورشکستگی کم و $Z'' \geq 2/6$ نشان دهنده عدم احتمال ورشکستگی می‌باشد).

سطح بدهی (GRG)[۲۴]: سطح بدهی شرکت (نسبت اهرمی) از طریق تقسیم کل بدهی‌ها بر کل دارایی‌ها محاسبه می‌شود.

www.SID.ir

Archive of SID

رابطه ۱ مدل رگرسیون پژوهش را نشان می‌دهد. این مدل، چگونگی ارتباط متغیرها را بر اساس فرضیه‌های پژوهش ارائه می‌دهد.

$$\ln(R/1-R) = \alpha_0 - \beta_1.BDIND + \beta_2.DUAL + \beta_3.MGOWN - \beta_4.OUTBLK - \beta_5.AUDQ - \beta_6.Z + \beta_7.GRG + \varepsilon, \quad (1)$$

۶- جامعه آماری و نمونه گیری

جامعه مورد مطالعه در این پژوهش را شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بین سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۰ تشکیل می‌دهد. علت شروع از سال ۱۳۸۷ این است که آیین نامه نظام راهبری شرکتی توسط هیئت مدیره بورس اوراق بهادار تهران در تاریخ ۱۳۸۶/۸/۱۱ به تصویب رسیده است. جامعه آماری تحقیق در ابتدای سال ۱۳۸۷، ۴۳۰ شرکت می‌باشد.

شرکت‌های نمونه به روش حذفی و با در نظر گرفتن ویژگی‌های زیر انتخاب شدند:

۱) از ابتدای سال ۱۳۸۷ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشند.

۲) به دلیل متفاوت بودن ماهیت فعالیت و همچنین ساختار اصول حاکمیت شرکت در بانک‌ها و مؤسسات مالی، شرکت‌های سرمایه‌گذاری، واسطه‌گری مالی، هلدینگ و لیزینگ، جزء این شرکت‌ها نباشند.

۳) اطلاعات مدیریتی و مالی مورد نیاز برای انجام پژوهش در دسترس باشد.

پس از مراحل فوق ۲۳۲ شرکت باقی ماندند که از این میان، دو گروه آزمایش و کنترل شامل شرکت‌هایی که صورت‌های مالی خود را طی دوره مورد بررسی تجدید ارائه کرده‌اند و شرکت‌های بدون تجدید ارائه صورت‌های مالی در این دوره، انتخاب شدند که شرایط انتخاب این دو گروه به قرار زیر می‌باشد.

الف) گروه آزمایش: این گروه شامل شرکت‌هایی است که صورت‌های مالی خود را طی سال‌های ۱۳۷۸ تا ۱۳۹۰ برای یک یا چند سال مالی با توجه به استاندارد حسابداری شماره ۶ ایران تجدید ارائه کرده باشند. از آنجا که در ایران تجدید ارائه به صورت مستقل وجود ندارد، شرکت‌ها موظفند صورت‌های مالی تجدید ارائه شده را به صورت مقایسه‌ای همراه با صورت‌های مالی سال جاری گزارش نمایند. برای یافتن چنین شرکت‌هایی می‌بایست کلمه تجدید ارائه یا ارائه مجدد را در صورت‌های مالی شرکت‌ها جستجو کرد. سپس از میان شرکت‌های تجدید ارائه کننده صورت‌های مالی، شرکت‌های دارای شرایط زیر انتخاب می‌شوند:

۱) شرکت‌هایی که تجدید ارائه صورت‌های مالی آنها به دلیل تجدید طبقه‌بندی نباشد. به عبارت دیگر تعدیلات سنواتی برای سال تجدید ارائه صورت‌های مالی صفر نبوده و سود حسابداری تغییر کرده باشد. چنین روشی در پژوهش بابر و همکاران[۲۵] (۲۰۰۵) نیز مورد استفاده قرار گرفته است.

۲) شرکت‌هایی که شرکت کنترل جهت مطابقت با توجه به ویژگی‌های اندازه و صنعت مشابه برای آنها یافت شود. چنین روشی در پژوهش اِفندی و همکاران (۲۰۰۴) نیز مورد استفاده قرار گرفته است.

www.SID.ir

Archive of SID

با توجه به شرایط فوق تعداد ۲۰ شرکت انتخاب شدند که با در نظر گرفتن تعداد سال‌هایی که صورت‌های مالی خود را طی دوره مورد بررسی تجدید ارائه کرده‌اند، تعداد ۴۹ سال- شرکت تعیین گردید.

ب) گروه کنترل: این گروه شامل شرکت‌هایی است که صورت‌های مالی خود را طی سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۰ تجدید ارائه نکرده‌اند و با استفاده از روش مطابقت جفتی و بر اساس معیارهای اندازه و صنعت مشابه انتخاب می‌شوند. در این روش برای هر شرکت آزمایش، یک شرکت کنترل (شاهد) که در صنعت مشابه فعالیت داشته و در ابتدای دوره پژوهش اندازه کل دارایی‌های آن در بازه ۳۰± درصد کل دارایی‌های شرکت آزمایش قرار بگیرد، انتخاب می‌شود. چنین روشی در پژوهش ، اِفندی و همکاران (۲۰۰۴) نیز مورد استفاده قرار گرفته است. با توجه به شرایط فوق تعداد ۲۰ شرکت (۴۹ شرکت- سال) به عنوان گروه کنترل (شاهد) انتخاب شدند. در مجموع نمونه مورد بررسی را تعداد ۴۰ شرکت (۹۸ سال- شرکت) تشکیل می‌دهد.

۷- نوع و روش پژوهش

در این مطالعه روش تحقیق میدانی بوده و با استفاده از اطلاعات تاریخی بصورت پس‌رویدادی می‌باشد و بر پایه اطلاعات صورت‌های مالی شرکت‌ها انجام می‌شود. نوع پژوهش از لحاظ هدف با توجه به اینکه می‌توانیم در عمل از آن استفاده کنیم یک پژوهش کاربردی بوده و از نظر نحوه گردآوری داده‌ها یک تحقیق توصیفی از نوع همبستگی- رگرسیونی می‌باشد، زیرا هدف، پیش‌بینی تغییرات متغیر وابسته (تجدید ارائه صورت‌های مالی) با توجه به تغییرات متغیر مستقل (حاکمیت شرکتی) است.

در این تحقیق، برای شناسایی متغیرهای حاکمیتی شرکتی مرتبط با تجدید ارائه صورت‌های مالی، ابتدا مطالعات انجام شده در سایر کشورها بررسی شده و سپس تحقیقات مرتبط انجام شده در ایران به منظور تعیین متغیرهای قابل بررسی در شرایط ایران، مورد تحلیل قرار گرفتند. پس از مراحل فوق پنج متغیر حاکمیت شرکتی به منظور بررسی چگونگی ارتباط آن‌ها با تجدید ارائه صورت‌های مالی، انتخاب شدند. فهرست این متغیرها در بخش "متغیرهای تحقیق و نحوه اندازه‌گیری آنها" آورده شده است. داده‌های حاکمیت شرکتی از گزارشات هیئت مدیره به مجامع عادی سالیانه و داده‌های مالی به‌صورت دستی از صورت‌های مالی حسابرسی شده مندرج در سایت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی سازمان بورس اوراق بهادار[۲۶] و سایت سیستم جامع اطلاع رسانی ناشران (شبکه کدال)[۲۷] و نرم افزار ره آورد نوین جمع‌آوری شده است. سپس داده‌های گردآوری شده و فرضیه‌های پژوهش به کمک نرم افزار SPSS 16 و با استفاده از رگرسیون لجستیک باینری[۲۸] مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

۸- یافته های پژوهش

۸-۱ - آمار توصیفی

جدول ۱ و ۲ آمار توصیفی و نتایج بررسی تفاوت معناداری بین متغیرهای گروه آزمایش و کنترل که توسط آزمون t انجام می‌شود را نشان می‌دهند. یافته‌های توصیفی بدست آمده در جدول ۱ حاکی از آن

www.SID.ir

Archive of SID

است که به طور متوسط بیش از ۶۵٪ هیئت مدیره شرکت‌ها در جامعه آماری متشکل از مدیران مستقل می‌باشد. همچنین درصد مدیران مستقل در شرکت‌های بدون تجدید ارائه صورت‌های مالی (۶۷٪) بیشتر از درصد مدیران مستقل در شرکت‌های تجدید ارائه کننده (۶۴٪) می‌باشد که این نتیجه با پیش‌بینی‌ها سازگار است، اما میزان این اختلاف از نظر آماری حائز اهمیت نمی‌باشد. نتایج توصیفی مربوط به مالکیت مدیریت نشان می‌دهد به طور متوسط بیش از ۶۷٪ سهام شرکت‌ها در جامعه آماری در اختیار هیئت مدیره و اعضای خانواده آنها می‌باشد که نشان دهنده کنترل و مدیریت شرکت‌ها توسط معدود سهامداران عمده می‌باشد. بررسی متوسط احتمال ورشکستگی شرکت‌ها در دو گروه آزمایش و کنترل که بر اساس امتیاز "z آلتمن مشخص شده است، نشان می‌دهد این احتمال در هر دو گروه و به طور کلی در کل نمونه مقدار یکسان ۶/۳٪ است، در نتیجه می‌توان اذعان داشت میان عملکرد شرکت‌های تجدید ارائه کننده صورت‌های مالی و شرکت‌های بدون تجدید ارائه، تفاوتی وجود ندارد.

یافته‌های توصیفی مربوط به متغیرهای گسسته در جدول ۲ منعکس شده است. این نتایج نشان می‌دهد در کل نمونه تنها در سه شرکت، وظیفه مدیر عامل و رئیس هیئت مدیره ترکیب شده است که می‌تواند نشان دهنده اهتمام شرکت‌ها در جلوگیری از این ترکیب وظایف باشد.

نتایج آزمون t نشان می‌دهد تنها در متغیر کیفیت حسابرسی، مقدار سطح معناداری (۰/۰۱۸) کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد و در نتیجه بین مقدار میانگین این متغیر در دو گروه آزمایش و کنترل در سطح اطمینان ۹۵ درصد، تفاوت معناداری به میزان t= -۲/۳۵۷ وجود دارد. در سایر متغیرها با توجه به این که مقدار سطح معناداری بیش از ۰/۰۵ می‌باشد، بین میانگین این متغیرها در دو گروه تفاوت معناداری وجود ندارد.

جدول ۱- آمار توصیفی و نتایج آزمون t مربوط به متغیرهای پیوسته

متغیر	میانگین	انحراف معیار	ضریب چولگی	ضریب کشیدگی	میانگین گروه تجدید ارائه صورت‌های مالی	میانگین گروه عدم تجدید ارائه صورت‌های مالی	آزمون t	
							آماره آزمون t	سطح معناداری
استقلال هیئت مدیره	۰/۶۵۸	۰/۲۰۶۷	-۰/۷۲۳	۰/۸۷۵	۰/۶۴۲	۰/۶۷۴	-۱/۴۷۷	۰/۱۴
مالکیت مدیریت	۶۷/۶۹۱	۱۷/۱۷۸۹	-۰/۷۴۹	۱/۲۹۹	۶۸/۳۰۲	۶۷/۰۷۹	-۰/۴	۰/۶۹۱
مالکیت سهامداران عمده بیرونی	۹/۱۵	۱۲/۰۴	۱/۸۷	۴/۶۵	۹/۶۴۴	۸/۶۵۰	-۰/۴۶	۰/۶۴
احتمال ورشکستگی	۶/۳۴۸	۲/۶۶۲۷	۰/۶۵۸	۲/۶۱۸	۶/۳۷۳	۶/۳۲۳	-۰/۱۲۵	۰/۹۰۱
سطح بدهی	۰/۶۶۸	۰/۲۱۳۴	۰/۷۶۷	۲/۷۵۱	۰/۶۶۳	۰/۶۷۳	-۰/۰۶۷	۰/۹۴۷
سطح اطمینان ۹۵٪ ، n= ۹۸								

منبع: یافته‌های پژوهشگر

www.SID.ir

Archive of SID

جدول ۲- آمار توصیفی و نتایج آزمون t مربوط به متغیرهای گسسته (دووجهی)

متغیر	فراوانی "۰"	فراوانی "۱"	میانگین	انحراف معیار	میانگین گروه تجدید ارائه صورت‌های مالی	میانگین گروه عدم تجدید ارائه صورت‌های مالی	آزمون t	
							آماره آزمون t	سطح معناداری
دوگانگی وظیفه مدیرعامل	۹۵ (۹۷٪)	۳ (۳٪)	۰/۰۳۱	۰/۱۷	۰/۰۰	۰/۶	-۱/۷۳۲	۰/۰۸۳
کیفیت حسابرسی	۷۶ (۷۸٪)	۲۲ (۲۲٪)	۰/۲۲	۰/۴۲	۰/۳۳	۰/۱۲	-۲/۳۵۷	۰/۰۱۸
سطح اطمینان ۹۵٪ ، n= ۹۸								

منبع: یافته‌های پژوهشگر

۸-۲- آزمون همبستگی بین متغیرهای مستقل

جهت آزمون همبستگی میان متغیرها، فرضیه‌های زیر مورد بررسی قرار می‌گیرند:

H0 : بین متغیرها ارتباط معنادار وجود ندارد.

H1 : بین متغیرها ارتباط معنادار وجود دارد.

جدول ۳ نتایج آزمون همبستگی بین متغیرهای مستقل را نشان می‌دهد. همانطور که از جدول ۳ استنباط می‌شود، میان دو متغیر مالکیت مدیریت و مالکیت سهامداران عمده بیرونی، مقدار سطح معناداری (۰/۰۰۰) کمتر از ۰/۰۵ بوده و در نتیجه در سطح اطمینان ۹۵ درصد فرض صفر رد شده و با توجه به علامت منفی ضریب همبستگی، بین این دو متغیر همبستگی منفی به میزان تقریبی ۰/۵ وجود دارد. از آنجا که این دو متغیر هر دو از اجزای مالکیت شرکتی می‌باشند، چنین ارتباطی دور از انتظار نبوده و مطابق با تحقیقات عبدالله و همکاران (۲۰۱۰) می‌باشد. در مورد سایر متغیرها، در سطح اطمینان ۹۵ درصد ارتباط معناداری وجود ندارد.

لازم به ذکر است بر طبق تحقیقات کوپر و شیندلر[۲۹](۱۹۹۸)، مقدار آستانه همبستگی ۰/۸ برای وجود هم‌خطی شدید میان متغیرها مطرح می‌گردد (عبدالله و همکاران، ۲۰۱۰). از آنجا که همبستگی موجود میان متغیرها در این پژوهش، با توجه به مقادیر ضریب همبستگی، کمتر از مقدار آستانه ۰/۸ می‌باشند، این همبستگی‌ها نشانه وجود هم‌خطی شدید نمی‌باشند.

www.SID.ir

Archive of SID

جدول ۳- نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین متغیرهای مستقل

متغیرها		استقلال هیئت مدیره	دوگانگی وظیفه مدیر عامل	مالکیت مدیریت	مالکیت سهامداران عمده بیرونی	کیفیت حسابرسی
استقلال هیئت مدیره	ضریب همبستگی	۱	-۰/۰۷۹	۰/۰۸۲	۰/۰۳۳	-۰/۰۱۵
	سطح معناداری	-	۰/۳۹۸	۰/۲۸۴	۰/۶۸۶	۰/۸۶۹
دوگانگی وظیفه مدیر عامل	ضریب همبستگی		۱	-۰/۰۲۹	-۰/۱۵۰	۰/۰۴۶
	سطح معناداری		-	۰/۷۲۶	۰/۰۹۴	۰/۶۴۸
مالکیت مدیریت	ضریب همبستگی			۱	-۰/۴۹۵	-۰/۰۲۲
	سطح معناداری			-	۰/۰۰۰	۰/۷۸۹
مالکیت سهامداران عمده بیرونی	ضریب همبستگی				۱	۰/۰۴۹
	سطح معناداری				-	۰/۵۸۲
کیفیت حسابرسی	ضریب همبستگی					۱
	سطح معناداری					-
سطح اطمینان ۹۵٪ ، n= ۹۸						

منبع: یافته‌های پژوهشگر

۸-۳- آزمون همخطی

یکی از آزمون‌هایی که باید در هنگام تحلیل‌های رگرسیونی کنترل و بررسی شود، آزمون هم‌خطی بین متغیرهاست که توسط شاخص عامل تورم واریانس (VIF)[۳۰] اندازه‌گیری می‌شود. در پژوهش حاضر، مطابق جدول ۴، عامل تورم واریانس کلیه متغیرها، مقادیر کمتر از ۱۰ دارند و در نتیجه همخطی بین متغیرهای رگرسیونی پایین است. بنابراین مدل رگرسیون جهت پیش‌بینی مناسب می‌باشد.

جدول ۴- نتایج آزمون هم‌خطی

متغیر	عامل تورم واریانس (VIF)
استقلال هیئت مدیره	۱/۰۱۸
دوگانگی وظیفه مدیرعامل	۱/۰۵۷
مالکیت مدیریتی	۲/۲۷۳
مالکیت سهامداران عمده بیرونی	۲/۲۹۵
کیفیت حسابرسی	۱/۰۰۶
n= ۹۸	

منبع: یافته‌های پژوهشگر

www.SID.ir

Archive of SID

۸-۴ - آزمون فرضیه‌ها

۵ و ۶ نتایج تحلیل رگرسیون بدون متغیرهای کنترل برای آزمون فرضیه‌های تحقیق را ارائه می‌دهد. در ادامه آزمون هر یک از فرضیات، بررسی شده و پس‌از آن شاخص‌های نکویی برازش مدل تفسیر خواهند شد. در نهایت نتایج تحلیل رگرسیون با حضور متغیرهای کنترل ارئه شده و مدل نهایی رگرسیون تبیین می‌شود.

جدول ۵- نتایج تحلیل رگرسیون بدون حضور متغیرهای کنترل

متغیر	علامت متغیرپاسخ	ضرایب	خطای استاندارد	آماره آزمون والد	سطح معناداری	Exp(B)
استقلال هیئت مدیره	منفی	-۰/۹۱۶	۱/۰۴۹	۰/۷۶۲	۰/۳۸۳	۰/۴۰۰
دوگانگی وظیفه مدیرعامل	منفی	-۲۱/۷۵۲	۲۲۰۲۸/۹۶۱	۰/۰۰۰	۰/۹۹۹	۰/۰۰۰
مالکیت مدیریتی	مثبت	۰/۰۰۵	۰/۰۱۳	۰/۱۵۶	۰/۶۹۳	۱/۰۰۵
مالکیت سهامداران عمده بیرونی	منفی	-۰/۰۰۴	۰/۰۰۷	۰/۲۹۹	۰/۵۸۵	۰/۹۹۶
کیفیت حسابرسی	مثبت	۱/۳۹۹	۰/۵۶۸	۶/۰۶۰	۰/۰۱۴	۴/۰۵۱
مقدار ثابت	مثبت	۰/۰۸۶	۱/۰۷۸	۰/۰۰۶	۰/۹۳۷	۱/۰۹۰
سطح اطمینان ۹۵٪ ، n= ۹۸						

منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول ۶- شاخص‌های نیکویی برازش مدل بدون حضور متغیرهای کنترل

درصد کلی صحت پیش‌بینی	آزمون آمنی‌باس		آزمون هاسمر و لمشو		نسبت درست‌نمایی مدل	ضریب تعیین کاکس و اسنل	ضریب تعیین نگلکرک
	مقدار آماره	سطح معناداری	مقدار آماره	سطح معناداری			
۶۱/۲	۱۲/۹۵	۰/۰۲	۱۰/۲۷	۰/۲۵	۱۲۳	۰/۱۲۴	۰/۱۶۵
سطح اطمینان ۹۵٪ ، n= ۹۸							

منبع: یافته‌های پژوهشگر

آزمون فرضیه اول

H0 : بین استقلال هیئت مدیره و تجدید ارائه صورت‌های مالی رابطه‌ی معنادار منفی وجود ندارد.

H1 : بین استقلال هیئت مدیره و تجدید ارائه صورت‌های مالی رابطه‌ی معنادار منفی وجود دارد.

نتایج نشان می‌دهد مقدار آماره والد برابر با ۰/۷۶۲ می‌باشد که با توجه به اینکه سطح معناداری(۰/۳۸۳) بزرگتر از ۰/۰۵ می‌باشد، در سطح اطمینان ۹۵ درصد فرض صفر مورد تأیید واقع

www.SID.ir

Archive of SID

می‌گردد و در نتیجه فرضیه اول پژوهش رد می‌شود، بنابراین متغیر استقلال هیئت مدیره ارتباط معناداری با تجدید ارائه صورت‌های مالی ندارد.

آزمون فرضیه دوم

H0 : بین دوگانگی وظیفه مدیرعامل شرکت و تجدید ارائه صورت‌های مالی رابطه‌ی معنادار مثبت وجود ندارد.

H1 : بین دوگانگی وظیفه مدیرعامل شرکت و تجدید ارائه صورت‌های مالی رابطه‌ی معنادار مثبت وجود دارد.

مقدار آماره والد در متغیر دوگانگی وظیفه مدیرعامل شرکت، برابر با ۰/۰۰۰ می‌باشد که با توجه به سطح معناداری ۰/۹۹۹ ، در سطح اطمینان ۹۵ درصد فرض صفر مورد تأیید واقع می‌گردد و در نتیجه فرضیه دوم پژوهش رد می‌شود، بنابراین متغیر دوگانگی وظیفه مدیرعامل شرکت ارتباط معناداری با تجدید ارائه صورت‌های مالی ندارد.

آزمون فرضیه سوم

H0 : بین مالکیت مدیریتی و تجدید ارائه صورت‌های مالی یک ارتباط غیرخطی معنادار وجود ندارد.

H1 : بین مالکیت مدیریتی و تجدید ارائه صورت‌های مالی یک ارتباط غیرخطی معنادار وجود دارد، در سطوح پایین‌تر منفی و در سطوح بالاتر مالکیت مدیریت مثبت.

مقدار آماره والد در متغیر مالکیت مدیریتی، برابر با ۰/۱۵۶ می‌باشد که با توجه به سطح معناداری۰/۶۹۳ ، در سطح اطمینان ۹۵ درصد فرض صفر مورد تأیید واقع می‌گردد و در نتیجه فرضیه سوم پژوهش رد می‌شود، بنابراین متغیر مالکیت مدیریتی ارتباط معناداری با تجدید ارائه صورت‌های مالی ندارد.

آزمون فرضیه چهارم

H0 : بین میزان مالکیت سهامداران عمده بیرونی و تجدید ارائه صورت‌های مالی رابطه‌ی معنادار منفی وجود ندارد.

H1 : بین میزان مالکیت سهامداران عمده بیرونی و تجدید ارائه صورت‌های مالی رابطه‌ی معنادار منفی وجود دارد.

مقدار آماره والد در متغیر میزان مالکیت سهامداران عمده بیرونی، برابر با ۰/۲۹۹ می‌باشد که با توجه به سطح معناداری ۰/۵۸۵ ، در سطح اطمینان ۹۵ درصد فرض صفر مورد تأیید واقع می‌گردد و در نتیجه فرضیه چهارم پژوهش رد می‌شود، بنابراین میزان مالکیت سهامداران عمده بیرونی ارتباط معناداری با تجدید ارائه صورت‌های مالی ندارد.

www.SID.ir

Archive of SID

آزمون فرضیه پنجم

H0 : بین کیفیت حسابرسی و تجدید ارائه صورت‌های مالی رابطه‌ی معنادار منفی وجود ندارد.

H1 : بین کیفیت حسابرسی و تجدید ارائه صورت‌های مالی رابطه‌ی معنادار منفی وجود دارد.

مقدار آماره والد در متغیر کیفیت حسابرسی، برابر با ۶/۰۶۰ می‌باشد که با توجه به سطح معناداری ۰/۰۱۴، بین این متغیر و تجدید ارائه صورت‌های مالی رابطه معنادار با میزان ضریب ۱/۳۹۹ وجود دارد ولی از آنجا که علامت این متغیر در رگرسیون مثبت می‌باشد، پس رابطه متغیر کیفیت حسابرسی و تجدید ارائه صورت‌های مالی یک رابطه مثبت و مستقیم است، در نتیجه فرض صفر مبنی بر عدم وجود ارتباط معنادار منفی بین متغیر کیفیت حسابرسی و تجدید ارائه صورت‌های مالی مورد تأیید واقع می‌گردد و فرضیه پنجم پژوهش نیز رد می‌شود.

آزمون معنادار بودن معادله رگرسیون

جهت بررسی معنادار بودن معادله رگرسیون از شاخص‌های نکویی برازش مدل استفاده شده است. این شاخص‌ها در جدول ۶ ارائه شده‌اند. مقدار دو شاخص ضریب تعیین نگلکرک[۳۱] و ضریب تعیین کاکس و اسنل[۳۲] برابر ۰/۱۶۵ و ۰/۱۲۴ بیانگر این هستند که بین ۱۲/۴درصد تا ۱۶/۵درصد تغییرپذیری متغیر وابسته توسط این مجموعه از متغیرهای مستقل تبیین می‌شود. مقدار نسبت درست‌نمایی[۳۳] برابر ۱۲۳ نشان دهنده قدرت مناسب مدل در حداکثر سازی درست نمایی برآورد ضرایب رگرسیون توسط مدل می‌باشد. همچنین شاخص هاسمر و لمشو[۳۴] با سطح معناداری ۰/۲۵ که بیش از مقدار ۰/۰۵ است، و شاخص آمنی‌باس[۳۵] با سطح معناداری ۰/۰۲ که کمتر از ۰/۰۵ است، هر دو در سطح اطمینان ۰/۹۵ نشان دهنده برازش مناسب مدل می‌باشند.

صحت پیش‌بینی مدل

جدول ۶ شاخصی تحت عنوان درصد کلی صحت پیش‌بینی، شاخصی از اینکه مدل چقدر قادر است تا طبقه درست برای هر مورد را پیش‌بینی کند (گروه کنترل / گروه آزمایش)، ارائه می‌کند. می‌توان از مقایسه دو مقدار قبل و بعد از ورود متغیرهای کنترل، تعیین کرد چه اندازه ورود این متغیرها باعث بهبود مدل شده است. مقدار این شاخص در جدول ۶ یعنی قبل از ورود متغیرهای کنترل، نشان می‌دهد که در هنگام ورود متغیرهای مستقل به مدل، مدل در کل ۶۱/۲ درصد موردها را به درستی طبقه‌بندی کرده است.

مدل رگرسیونی با حضور متغیرهای کنترل

جداول ۷ و ۸ نتایج تحلیل رگرسیون پس از ورود متغیرهای کنترل را نشان می‌دهد. همانطور که ملاحظه می‌شود، ورود متغیرهای کنترل باعث تعدیل مناسب مدل رگرسیونی نشده و نتایج حاصل از مقایسه این جدول با جدول ۶ حاکی از آن است که شاخص آزمون آمنی باس، مناسبت مدل را در سطح

www.SID.ir

Archive of SID

اطمینان ۹۰ درصد می‌پذیرد و در سطح اطمینان ۹۵ درصد این مقدار از مقدار ۰/۰۵ بیشتر است و همانگونه که قبلاً بیان شد این آزمون در سطح معناداری ۰/۰۵ مناسبت مدل را برای مقادیر معناداری کمتر از ۰/۰۵ می پذیرد. همچنین شاخص درصد کلی صحت پیش‌بینی، هنگامی که متغیرهای کنترل وارد مدل شده است به ۶۰/۲ درصد کاهش یافته است. نتایج جدول ۷ نیز، تنها متغیر کیفیت حسابرسی را با مقدار ضریب رگرسیونی ۱/۴ بر تجدید ارائه صورتهای مالی مؤثر می‌داند و این یک ارتباط مثبت و معنادار است و بین سایر متغیرها و تجدید ارائه صورت‌های مالی هیچگونه ارتباط معناداری وجود ندارد. نتایج نشان می‌دهد ورود دو متغیر کنترل احتمال ورشکستگی و سطح بدهی، بر مدل بی‌تأثیر بوده و این دو متغیر نیز با سطوح معناداری بیشتر از ۰/۰۵ ارتباط معناداری با تجدید ارائه صورت‌های مالی ندارند. همچنین علامت ضریب متغیر برای آنها منفی است که نشان دهنده معکوس بودن جهت‌گیری این دو متغیر نسبت به پیش‌بینی‌ها می‌باشد.

جدول ۷- نتایج تحلیل رگرسیون با حضور متغیرهای کنترل

متغیر	علامت متغیرپاسخ	ضرایب	خطای استاندارد	آماره آزمون والد	سطح معناداری	Exp(B)
استقلال هیئت مدیره	منفی	-۰/۹۲۸	۱/۰۹۷	۰/۷۱۶	۰/۳۹۷	۰/۳۹۵
دوگانگی وظیفه مدیرعامل	منفی	-۲۱/۷۵۷	۲۲۱۰۶/۲۴۰	۰/۰۰۰	۰/۹۹۹	۰/۰۰۰
مالکیت مدیریتی	مثبت	۰/۰۰۵	۰/۰۱۳	۰/۱۴۸	۰/۷۰۰	۱/۰۰۵
مالکیت سهامداران عمده بیرونی	منفی	-۰/۰۰۴	۰/۰۰۷	۰/۲۹۹	۰/۵۸۵	۰/۹۹۶
کیفیت حسابرسی	مثبت	۱/۴۰۰	۰/۵۶۹	۶/۰۴۵	۰/۰۱۴	۴/۰۵۴
احتمال ورشکستگی	منفی	-۰/۰۰۹	۰/۱۲۲	۰/۰۰۵	۰/۹۴۲	۰/۹۹۱
سطح بدهی	منفی	-۰/۰۸۲	۱/۷۲۱	۰/۰۰۲	۰/۹۶۲	۰/۹۲۱
مقدار ثابت	مثبت	۰/۲۱۱	۲/۳۷۵	۰/۰۰۸	۰/۹۲۹	۱/۲۳۵
سطح اطمینان ۹۵٪ ، n= ۹۸						

منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول ۸- شاخص‌های نیکویی برازش مدل با حضور متغیرهای کنترل

درصد کلی صحت پیش‌بینی	آزمون آمنی‌باس		آزمون هاسمر و لمشو		نسبت درست‌نمایی مدل	ضریب تعیین کاکس و اسنل	ضریب تعیین نگلکرک
	مقدار آماره	سطح معناداری	مقدار آماره	سطح معناداری			
۶۰/۲	۱۲/۹۶**	۰/۰۷۶	۸/۹*	۰/۳۵	۱۲۳	۰/۱۲۴	۰/۱۶۵
* سطح اطمینان ۹۵٪ ، **سطح اطمینان ۹۰٪ ، n= ۹۸							

منبع: یافته‌های پژوهشگر

www.SID.ir

Archive of SID

حال می توان با حذف متغیرهای بدون تأثیر، مدل نهایی رگرسیونی را به صورت رابطه (۲) ارائه داد:

$$Ln(R/1-R) = 1/4\ AUDQ \qquad (۲)$$

۹- بحث و نتیجه گیری

نتایج بدست آمده در سطح اطمینان ۹۵٪ ، نشان می‌دهد در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بین متغیرهای حاکمیت شرکتی مورد بررسی در این پژوهش و تجدید ارائه صورت‌های مالی ارتباط معناداری وجود ندارد، به جز در مورد متغیر کیفیت حسابرسی که ارتباط مثبت و معناداری با تجدید ارائه صورت‌های مالی دارد که این ارتباط نیز بر خلاف انتظارات محقق بر اساس فرضیه پنجم تحقیق می‌باشد. بنابر نتایج این پژوهش، انتخاب معیار بزرگ بودن مؤسسه حسابرسی و سازمان حسابرسی به عنوان نماد کیفیت حسابرسی باعث کاهش ارائه اطلاعات غلط مالی نمی‌شود.

یافته‌های این پژوهش در ارتباط با متغیرهای استقلال هیئت مدیره، دوگانگی وظیفه مدیر عامل و مالکیت مدیریت با نتایج پژوهش‌های آگراوال و چادها (۲۰۰۵) و عبدالله و همکاران (۲۰۱۰) موافق است، ولی با نتایج پژوهش ژیژانگ و همکاران (۲۰۱۱) مخالف می‌باشد. همچنین این یافته‌ها در رابطه با متغیرهای مالکیت سهامداران عمده بیرونی و کیفیت حسابرسی با نتایج پژوهش‌های عبدالله و همکاران (۲۰۱۰) و ژیژانگ و همکاران (۲۰۱۱) مخالف می‌باشد.

در ارتباط با رد فرضیه اول به نظر می‌رسد یکی از دلایل عدم وجود ارتباط معنادار بین استقلال هیئت مدیره و تجدید ارائه صورت‌های مالی، عدم آگاهی مدیران غیرموظف از وظایف سازمانی خود باشد. این مدیران خود را فارغ از مسئولیت پاسخگویی در مقابل نهادهای پاسخ‌خواه می‌دانند، لذا وظایف نظارتی خود را به نحو شایسته انجام نمی‌دهند و حضور این مدیران در ترکیب اعضای هیئت مدیره جنبه تشریفاتی پیدا نموده است. متغیر مالکیت مدیریتی، دیگر متغیر حاکمیت شرکتی می‌باشد که ارتباط معناداری با تجدید ارائه صورت‌های مالی ندارد. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد درصد سهام نگهداری شده توسط هیئت مدیره در میان شرکت‌های نمونه مورد بررسی به میزان ۶۷ درصد می‌باشد. با وجود این میزان بالا، تمرکز مالکیت در مدیریت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران قادر به کاهش هزینه‌های نمایندگی و در نتیجه جلوگیری از ارائه اطلاعات غلط مالی توسط مدیران و تجدید ارائه صورت‌های مالی نمی‌باشد.

هنوز شواهد محکمی در خصوص اثربخشی معیارهای حاکمیت شرکتی بدست نیامده است. در کشور ما قانونی در خصوص حاکمیت شرکتی تدوین نشده است، همچنین بهترین رویه‌های حاکمیت شرکتی توسط هیچ نهاد حرفه‌ای تعریف نشده است که این موضوع می‌تواند یکی از دلایل معنادار نبودن رابطه ویژگی‌های حاکمیت شرکتی مذکور با تجدید ارائه صورت‌های مالی باشد. به نظر می‌رسد حتی اگر چنین قانونی در کشور تصویب گردد در صورتی می‌تواند به اهداف خود برسد که علاوه بر الزام قانونی، اطلاعاتی در خصوص

www.SID.ir

Archive of SID

مزایای داشتن بهترین رویه‌های حاکمیت شرکتی به شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار ارائه دهد.

از طرفی دیگر، عدم وجود ارتباط معنادار بین متغیرهای حاکمیت شرکتی و تجدید ارائه صورت‌های مالی، ممکن است ناشی از شرایط خاص و غیر عادی تجدید ارائه صورت‌های مالی در ایران باشد. تجدید ارائه صورت‌های مالی باید در شرایط خاص مورد استفاده قرار بگیرد و فراوانی آن در میان شرکت‌ها کم باشد، در حالیکه در ایران تجدید ارائه صورت‌های مالی به صورت امری عادی و جاری انجام می‌شود و حتی بیشتر سرمایه‌گذاران و قانون‌گذاران نسبت به مضرات و مشکلات آن اطلاع و توجه کافی ندارند. چنین شرایطی باعث مخفی ماندن معایب تجدید ارائه صورت‌های مالی از دید سیستم‌های کنترلی و نظارتی شده و در نتیجه ساز و کارهای نظارتی به خصوص ساز و کارهای حاکمیت شرکتی قادر به کنترل تجدید ارائه صورت‌های مالی نمی‌باشند.

براین اساس پیشنهاد می‌شود قانون‌گذاران به مسئله تجدید ارائه صورت‌های مالی توجه بیشتری نمایند و با ایجاد شرایط و ضوابط خاص، به‌کارگیری تجدید ارائه صورت‌های مالی را کنترل کرده و امکان سوءاستفاده از آن را محدود کنند. همچنین سرمایه‌گذاران و سهامداران در ارزیابی شرکت‌ها و فرایند تصمیم‌گیری، به وضعیت تجدید ارائه صورت‌های مالی به ویژه زمانی که به‌طور مداوم توسط شرکت‌ها تکرار می‌شود، توجه نمایند. سازمان حسابرسی به عنوان یک نهاد قانون‌گذار و دولتی، می‌بایست ارائه دهنده الگویی جهت افزایش کیفیت حسابرسی باشد، تا باعث کاهش ارائه اطلاعات غلط توسط شرکت‌ها به استفاده‌کنندگان و در نتیجه کاهش تجدید ارائه صورت‌های مالی شود.

پیشنهاد برای پژوهش‌های آتی به شرح زیر می‌باشد:

۱) بررسی دلایل وجود میزان بالای تجدید ارائه صورت‌های مالی در ایران و علل عدم وجود تجدید ارائه صورت‌های مالی به صورت مستقل.

۲) ویژگی‌های حاکمیت شرکتی در شرکت‌های سرمایه‌گذاری و نهادهای مالی نیز بررسی و روابط بررسی شده در این تحقیق در مورد شرکت‌های مذکور نیز انجام گردد.

۳) بررسی ارتباط سایر متغیرهای حاکمیت شرکتی مانند وجود یا عدم وجود حسابرسی داخلی و یا اثر بخشی سیستم کنترل داخلی با تجدید ارائه صورت‌های مالی.

فهرست منابع

۱) آزاد، عبدالله و کاظمی، (۱۳۸۹)،" تعدیلات سنواتی در گزارشگری مالی شرکت‌های بورسی در ایران"، حسابدار رسمی، شماره ۱۰، صص ۵۳- ۵۰.

۲) آقایی، محمدعلی و چالاکی، (۱۳۸۸) ،"بررسی رابطه بین ویژگی‌های حاکمیت شرکتی و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، تحقیقات حسابداری، سال ۱، شماره ۴، صص ۷۷-۵۴.

www.SID.ir

Archive of SID

۳) احمدپور، احمد، ملکیان و کردتبار، (۱۳۸۸)،" بررسی تأثیر مدیران غیرموظف و سرمایه گذاران نهادی در رفتار مدیریت سود (مدیریت سود مبتنی بر مدل آستانه)"، تحقیقات حسابداری، شماره۳، صص ۸۷-۶۸ .

۴) حساس یگانه، یحیی، (۱۳۸۵)،"حاکمیت شرکتی در ایران، حسابرس"، سال ۸ ، شماره۳۲ ، صص ۳۹-۳۲ .

۵) رهبری خرازی، مهسا، (۱۳۸۳)،"مطالعه و شناخت وضعیت حاکمیت شرکتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و مقایسه آن با کشورهای جهان"، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی، گروه حسابداری.

۶) ستایش، محمدحسین، قربانی و گل محمدی، (۱۳۸۹)،" بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی بر هموار سازی سود شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، نشریه تحقیقات حسابداری، سال۲، شماره ۷، صص ۵۱-۳۴ .

۷) شریعت پناهی، سید مجید و کاظمی، (۱۳۸۹) ،"تأثیر ارائه مجدد صورت‌های مالی بر محتوای اطلاعاتی سود"، فصلنامه مطالعات حسابداری، شماره ۲۶، صص ۲۸-۱ .

۸) کاظمی، حسین، (۱۳۹۰)،"تجدید ارائه صورت‌های مالی: عوامل مؤثر و واکنش نسبت به آن‌ها"، دانش و پژوهش حسابداری، سال ۷، شماره ۲۴، صص۲۳-۱۸ و ۷۷-۷۳ .

۹) نوروش، ایرج، کرمی و وافی ثانی، (۱۳۸۸)،"بررسی رابطه سازوکارهای نظام راهبری شرکت و هزینه‌های نمایندگی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، تحقیقات حسابداری، شماره۱، صص ۴-۲۷ .

10) Abdullah, S.N., Mohamad Yusof and Mohamad Nor, (2010), "Financial Restatements and Corporate Governance among Malaysian Listed Companies", Managerial Auditing Journal, Vol. 25, PP. 526-552.

11) Agrawal, A. and Chadha, (2005), "Corporate Governance and Accounting Scandals", Journal of Law & Economics, Vol. 48, PP. 371-406.

12) Baber, W.R., Kang and Liang, (2005), "Strong Boards, Management Entrenchment and Accounting Restatement, Working Paper, George Washington University, Washington, DC.

13) Beasley, M., (1996), "An Empirical Analysis of the Relation between the Board of Director Composition and Financial Statement Fraud", The Accounting Review, Vol. 71, PP. 65-443.

14) DeFond, M.L. and Jiambalvo, (1991),"Incidence and Circumstances of Accounting Errors", The Accounting Review, Vol. 66, PP. 55-643.

15) Efendi, J., Srivastava and Swanson, (2004), "Why do Corporate Managers Misstate Financial Statements? The Role of Option Compensation, Corporate Governance and Other Factors", Working Paper, Texas A&M University, College Station, TX, May 17.

16) Efendi, J., Srivastava and Swanson, (2007), "Why do Corporate Managers Misstate Financial Statements? The Role of Option Compensation and Other Factors", Journal of Financial Economics, Vol. 85 No. 3, PP. 667-708.

17) Zhizhong, H., Juan, Yanzhi and Wenli, (2011), "Does Corporate Governance Affect Restatement of Financial Reporting? Evidence from China", Nankai Business Review International, Vol. 2, No. 3, PP. 289-302.

www.SID.ir

Archive of SID

یادداشت‌ها

1. Financial Restatement
2. Corporate Governance
3. Abdullah & et al
4. General Accounting Office (GAO)
5. Accounting Irregularities
6. Huron Consulting Group
7. Kosnik
8. Weisbach
9. Beasley
10. Efendi & et al
11. Fama & Jensen
12. Fan & Wong
13. DeFond & Jiambalvo
14. Agrawal & Chadha
15. Zhizhong & et al
16. Q-Tobin Index
17. Eckle Index
18. Board Independence
19. CEO Duality
20. Managerial Ownership
21. Outside Blockholders
22. Audit Quality
23. Bankruptcy Probability
24. Debt Level
25. Baber & et al
26. www.rdis.ir
27. www.codal.ir
28. Binary Logistic Regression
29. Cooper & Schindler
30. Variance Inflation Factor
31. Nagelkerke's R Square
32. Cox & Snell's R Square
33. Likelihood ratio
34. Hosmer & Lemeshow Test
35. Omni Bus Test

www.SID.ir